

Phẩm 23: THỌ KÝ (VYĀKARANA)

Bấy giờ, Đức Như Lai ở giữa đại chúng, giảng nói pháp xong, vì Bồ-tát Diệu Tràng và hai người con của ấy là Ngân Tràng và Ngân Quang, thọ ký Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác. Có mười ngàn Thiên tử do Tối Thắng Quang Minh làm thượng thủ, đều từ Tam thập tam thiên đi đến chỗ Đức Phật, đánh lê dưới chân Đức Phật, lui về ngồi một bên, nghe Đức Phật nói pháp. Bấy giờ, Đức Phật bảo Bồ-tát Diệu Tràng:

–Ông vào đời sau, qua vô lượng, vô số trăm ngàn vạn ức kiếp, ở thế giới Kim quang minh, sẽ thành Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác hiệu là Kim Bảo Sơn Vương Như Lai Ứng Cúng Chánh Biến Tri, Minh Hành Túc, Thiện Thệ, Thế Gian Giải, Vô Thượng Sĩ, Điều Ngự Trượng Phu, Thiên Nhân Sư, Phật Thế Tôn xuất hiện ở đời. Sau khi Đức Như Lai này Bát-niết-bàn và giáo pháp của Như Lai cũng đều diệt hết thì người con lớn tên Ngân Tràng liền ở cõi này được bổ xứ thành Phật tiếp theo. Thế giới này bấy giờ đổi tên là Tinh Tràng, vì ấy sẽ được làm Phật hiệu là Kim Tràng Quang Như Lai, Ứng Cúng, Chánh Biến Tri, Minh Hành Túc, Thiện Thệ, Thế Gian Giải, Vô Thượng Sĩ, Điều Ngự Trượng Phu, Thiên Nhân Sư, Phật Thế Tôn. Sau khi Đức Như Lai này Bát-niết-bàn và các giáo pháp cũng đều diệt hết thì người con thứ Ngân Quang liền được bổ xứ thành Phật. Trở lại cõi này, vì ấy sẽ được làm Phật hiệu là Kim Quang Minh Như Lai, Ứng Cúng Chánh Biến Tri, Minh Hành Túc, Thiện Thệ, Thế Gian Giải, Vô Thượng Sĩ, Điều Ngự Trượng Phu, Thiên Nhân Sư, Phật Thế Tôn.

Lúc đó, mười ngàn Thiên tử nghe ba vị Đại sĩ được thọ ký rồi, lại được nghe kinh vua Tối thắng như vậy, lòng rất vui mừng, thanh tịnh không cấu bẩn giống như hư không. Bấy giờ, Đức Như Lai biết thiện căn của mươi ngàn vị Thiên tử đã thành thực nên liền thọ ký Đại Bồ-đề cho họ:

–Thiên tử các ông vào đời vị lai, qua vô lượng, vô số trăm ngàn vạn ức vô số kiếp, ở thế giới Tối thắng nhân-dà-la cao tràng, sẽ được thành Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác, cùng một dòng

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẶNG KINH

họ, lại cùng một danh hiệu là Diện Mục Thanh Tịnh Ưu-bát-la Hương Sơn với mười hiệu đầy đủ. Cứ như vậy theo thứ tự mười ngàn Đức Phật xuất hiện ở đồi.

Bấy giờ, thần cây Bồ-đề bạch Đức Phật:

–Bạch Thế Tôn! Mười ngàn Thiên tử này từ cõi trời Tam thập tam vì nghe pháp nên đi đến chỗ Đức Phật, vì sao Đức Như Lai liền thọ ký cho họ sẽ được thành Phật? Bạch Thế Tôn! Con chưa từng nghe những Thiên tử này tu tập đầy đủ sáu pháp Ba-la-mật-đa, hạnh khó, hạnh khổ, xả bỏ tay chân, đầu, mắt, tủy não, quyến thuộc, vợ con, voi ngựa, xe cộ, nô tỳ, tôi tớ, cung điện, vườn rừng, vàng bạc, lưu ly, xa cừ, mã não, san hô, hổ phách, bích ngọc, kha bối (ngọc), thực phẩm, y phục, đồ nằm, thuốc thang... như vô lượng trăm ngàn Bồ-tát khác dùng những đồ cúng dường mà cúng dường vô số trăm ngàn vạn ức vô số Đức Phật đời quá khứ. Như vậy Bồ-tát phải trải qua vô lượng, vô biên kiếp rồi sau đó mới được thọ ký đạo Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác. Bạch Thế Tôn! Những Thiên tử này do nhân duyên gì? Tu hành hạnh thù thắng nào? Gieo trồng căn lành gì? Mà từ cõi trời kia đến, chỉ vừa nghe pháp, liền được thọ ký! Nguyện xin Đức Thế Tôn vì con giảng nói, đoạn trừ lưỡi nghi ngờ?

Đức Phật bảo:

–Này thần cây Thiện nữ thiên! Đúng như lời ngươi nói! Họ đều từ nhân duyên căn thiện thù thắng vi diệu, cần khổ tu hành, rồi mới được thọ ký. Những Thiên tử này, ở thiên cung vi diệu, xả bỏ niềm vui năm dục nên đến nghe kinh Kim Quang Minh này. Đã nghe được pháp rồi, đối với Kinh này, họ phát tâm ân cần, tôn trọng, thanh tịnh như lưu ly, không hề có lỗi lầm. Họ lại còn được nghe việc thọ ký của ba vị Đại Bồ-tát này và cũng do nhân duyên thệ nguyện tu hành hạnh chân chánh đã lâu trong quá khứ. Vậy nên hôm nay ta thọ ký cho họ vào đời vị lai sẽ thành Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Vị thần cây nghe Đức Phật nói rồi, hoan hỷ kính tin.

M

Phẩm 24: TRỪ BỆNH

Đức Phật bảo thần cây Bồ-đề rằng:

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẶNG KINH

–Này Thiện nữ thiên! Hãy lắng nghe! Lắng nghe và khéo suy nghĩ điều đó! Hôm nay ta vì người nói về nhân duyên bản nguyện của mươi ngàn Thiên tử đó. Ngày Thiện nữ thiên! Thuở quá khứ, vô lượng chẳng thể nghĩ bàn a-tăng-kỳ kiếp, bấy giờ có Đức Phật xuất hiện ở đời, hiệu là Bảo Kế Như Lai, Ứng Chánh Biến Tri, Minh Hành Túc, Thiện Thệ, Thế Gian Giải, Vô Thượng Sĩ, Điều Ngự Trượng Phu, Thiên Nhân Sư, Phật Thế Tôn. Ngày Thiện nữ thiên! Sau khi Đức Thế Tôn đó Bát-niết-bàn và chánh pháp diệt rồi, ở trong đời Tượng pháp, có vị vua tên Thiên Tự Tại Quang, thường dùng chánh pháp giáo hóa dân chúng giống như cha mẹ. Trong vương quốc này có một vị trưởng giả tên là Trì Thủy giỏi về y thuật, thông suốt tâm thuật trị bệnh khổ của chúng sinh, bốn đại không được an ổn đều có thể cứu chữa trị liệu. Ngày Thiện nữ thiên! Bấy giờ, trưởng giả Trì Thủy chỉ có một người con trai tên là Lưu Thủy, tướng mạo khôi ngô, mọi người ưa nhin ngắm, bẩm tính thông minh, giỏi thông các luận, thư, họa, toán, ấn, không gì chẳng thông đạt. Khắp trong nước khi ấy, có vô lượng trăm ngàn các loài chúng sinh đều gặp phải dịch bệnh, mọi khổ bức ngặt, thậm chí không còn chút an vui. Ngày Thiện nữ thiên! Bấy giờ, ông trưởng giả Lưu Thủy thấy vô lượng trăm ngàn chúng sinh chịu các bệnh khổ, khởi lên lòng đại Bi mà nghĩ như vầy: “Vô lượng chúng sinh bị những cực khổ bức ngặt, trưởng giả cha ta tuy giỏi các phương thuốc, thông suốt tâm thuật có thể chữa trị mọi bệnh bốn đại tăng giảm, nhưng ông đã suy nhược, già cả, ốm yếu, cần sự nâng đỡ mới có thể bước đi được, không thể đi đến những thành ấp, xóm làng để cứu những bệnh khổ được nữa. Nay lại có vô lượng trăm ngàn chúng sinh đều gặp phải bệnh nặng không ai có thể cứu được. Ta nay phải đến chở cha ta, vị thầy thuốc giỏi, để học hỏi pháp bí truyền của các phương thuốc trị bệnh. Nếu được thông suốt rồi, ta sẽ đi đến chở thành ấp, xóm làng, cứu chữa các loại bệnh tật của các chúng sinh, khiến cho họ được an lạc lâu dài.” Người con của trưởng giả nghĩ vậy rồi, liền đi đến chở cha, cuí đầu đánh lẽ dưới chân, chắp tay cung kính, lui về đứng một bên, liền dùng kệ xin cha:

*Xin cha hiền thương xót
Con muốn cứu chúng sinh
Thưa hỏi y phương*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẶNG KINH

*Nguyễn cha vì con nói.
Vì sao thân suy hoai
Các đai có tăng giảm
Vào lúc nào chúng sinh
Bị phát sinh tật bệnh?
Phải uống ăn thế nào
Để luôn được an lạc?
Có thể khiến trong thân
Hơi nóng chẳng suy giảm?
Chúng sinh có bốn bệnh:
Bệnh phong và bệnh nhiệt,
Bệnh tổng tập, đàm âm
Làm sao mà trị liệu?
Khi nào khởi bệnh phong
Lúc nào bệnh nhiệt phát?
Khi nào động đàm ấm?
Lúc nào sinh tổng tập?*

Ông trưởng giả đó nghe con nói rồi, lại dùng kệ đáp:

*Ta y các tiên xưa
Có các pháp trị bệnh
Lần lượt nói cho con
Lắng nghe cứu chúng sinh!
Ba tháng là mùa Xuân
Ba tháng là mùa Hạ
Ba tháng gọi mùa Thu
Ba tháng gọi mùa Đông
Đây tính theo một năm
Mỗi mùa có ba tháng
Nếu mỗi mùa hai tháng
Thì một năm sáu mùa
Giêng, hai là mùa hoa
Ba, tư là mùa nóng
Năm, sáu là mùa mưa
Bảy, tám gọi mùa thu
Chín, mười là mùa lạnh*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẶNG KINH

*Hai tháng cuối băng tuyết
Đã biết rõ như vậy
Cho thuốc chờ lầm lẫn!
Nên tùy theo các mùa
Điều chỉnh việc ăn uống
Vào bụng cho tiêu hóa
Mọi bệnh chẳng sinh được.
Thời tiết nếu biến đổi
Bốn đại cũng đổi theo
Lúc này không thuốc men
Nhất định sinh bệnh khổ.
Thầy thuốc rõ bốn mùa
Lại biết sáu mùa ấy
Bảy thành phần của thân
Ăn, uống thuốc không sai
Là vị giới, cao, xương
Máu, thịt và não, tủy.
Khi bệnh nhập vào trong
Biết có trị được không?
Bệnh có bốn loại khác
Là phong, nhiệt, đàm âm
Và cả bệnh tổng tập
Nên biết lúc phát lên
Mùa Xuân, đàm âm động
Mùa Hạ bệnh phong sinh
Mùa Thu tăng hoảng nhiệt
Đông cả ba khởi lên.
Xuân ăn chất cay nóng
Hạ nóng mặn, chua thêm
Mùa Thu lạnh, ngọt béo
Chua, béo, ngọt... mùa Đông
Ở trong bốn mùa ấy
Uống thuốc và ăn uống
Nếu đúng vị như vậy
Các bệnh không thể sinh.*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẶNG KINH

Sau ăn, bệnh do âm,
Khi ăn tiêu, do nhiệt
Sau tiêu, bệnh do phong
Định bệnh phải biết rõ.
Biết nguyên do bệnh xong
Tùy bệnh mà cho thuốc
Như bệnh trạng lạ lùng
Trước phải trị gốc bệnh.
Đầu, mõi trị bệnh phong
Bệnh nhiệt uống đồ mát
Bệnh âm khiến ói mửa
Phải cả ba thứ thuốc.
Có đủ âm, nhiệt, phong
Gọi là bệnh tổng tập.
Tuy biết bệnh phát khởi
Nên xem tính gốc bệnh.
Xem biết xong như vậy
Tùy lúc mà cho thuốc
Không sai thuốc, uống, ăn
Đó là thầy thuốc giỏi.
Tâm thuật phải biết thông
Bao quát các phương thuốc
Nếu thông suốt điều này
Bệnh chúng sinh trị được.
Châm cứu, chữa vết thương
Bệnh thân, bệnh quý thân
Bị độc bệnh trẻ con
Kéo dài thêm khí lực
Thì trước xem hình sắc
Lời nói và tính tình
Hỏi nầm mồng thấy gì
Biết phong, nhiệt, ấm lạ.
Đầu ít tóc, ốm gầy
Thì tâm không ổn định.
Nói nhiều, mồng thấy bay

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẶNG KINH

*Người ấy có tánh phong.
Tuổi trẻ, mọc tóc trắng
Nhiều mồ hôi, hay giận
Mơ thấy lửa, thông minh
Người ấy có tính nhiệt.
Tâm định thân ngay ngắn
Nghĩ ngợi, đầu thấm ướt
Mơ thấy vật nước trắng
Nên biết là tính âm
Người có tính tổng tập
Hoặc hai hoặc đủ ba.
Cứ có một tăng trội
Nên biết là tính ấy.
Đã biết tánh tình xong
Định bệnh rồi cho thuốc.
Nghiệm không bị tướng chết
Mới là người đáng cứu.
Cánh đảo lộn các cǎn
Người phải nhờ thầy thuốc
Bạn bè lại giận hờn
Nên biết là tướng chết.
Mắt trái đổi màu trắng
Sống mũi lệch, lưỡi đen
Vành tai thay đổi khác
Môi dưới trẻ xuồng luôn.
Ha-lê-lặc một loại
Có đầy đủ sáu vị
Có thể trừ mọi bệnh
Không kỵ các thuốc hay
Ba vị cay, ba quả
Trong các thuốc dễ tìm
Đường cát, mật, tô, sữa.
Có thể trị mọi bệnh.
Từ những vị thuốc khác
Tùy theo bệnh tăng thêm*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Trước khởi lòng từ mẫn
Chớ tham lam tài lợi.
Ta đã vì con nói
Việc cần trong chữa trị
Lấy đây cứu chúng sinh
Được phước báo vô biên.*

Này Thiện nữ thiên! Bấy giờ, trưởng giả tử Lưu Thủy tự thân thưa hỏi cha mình điều cốt yếu của tám thuật, bốn đại tăng giảm, thời tiết chẳng đồng, phương pháp ăn uống trị bệnh. Đã biết rõ ràng, tự nghĩ có thể đủ sức, có thể cứu chữa trị liệu mọi bệnh, ông liền đến khắp thành ấp, xóm làng... bất cứ chỗ nào có trăm ngàn vạn ức chúng sinh bệnh khổ ông đều đi đến chỗ ấy, khéo léo dùng lời an ủi dỗ dành, nói như vậy: “Tôi là thầy thuốc! Tôi là thầy thuốc! Tôi biết rõ các phương thuốc! Hôm nay vì các người, trị liệu mọi bệnh, đều khiến cho trừ khỏi.” Nay Thiện nữ thiên! Bấy giờ, mọi người nghe trưởng giả tử nói lời khéo léo an ủi dỗ dành và hứa vì họ trị bệnh, có vô lượng trăm ngàn chúng sinh bị bệnh rất nặng nghe lời nói này rồi, thân tâm rất vui mừng, được điều chưa từng có. Do nhân duyên này nên các bệnh khổ của họ đều được tiêu trừ, sức lực đầy đủ, bình phục như cũ. Nay Thiện nữ thiên! Bấy giờ, lại có vô lượng trăm ngàn chúng sinh bệnh khổ trầm trọng rất khó chữa trị thì liền cùng nhau đi đến chỗ trưởng giả tử, một lần nữa xin được trị bệnh. Trưởng giả tử liền dùng thuốc hay cho uống, tất cả đều được khỏi bệnh. Nay Thiện nữ thiên! Trưởng giả tử, ở trong nước này, trị bệnh khổ cho trăm ngàn vạn ức chúng sinh đều được trừ khỏi.

M